

Biologische landbouw en verwerking - Regelgeving in Nederland**Notitie : versie 12 juni 2007.**

Inleiding

1	Wet- en regelgeving	3
1.1	Wet- en regelgeving in Nederland	3
1.1.1	Publiekrechtelijke Europese regels (zijn de Nederlandse regels)	3
1.1.2	Invulling en interpretatie van publiekrechtelijke regels	3
1.1.3	Aanvullende publiekrechtelijke Nederlandse regels.....	3
1.1.4	Privaatrechtelijke regels.....	3
1.2	Relevante regelgeving die niet alleen voor biologische landbouw van belang is ...	4
1.3	Internationale aspecten.....	4
1.3.1	IFOAM Basic Standards.....	5
1.3.2	Codex Alimentarius Commissie	5
1.3.3	Nationale regelgeving in Derde Landen	5
2	Wie maakt de regels en kan ze wijzigen?.....	5
2.1	Europese Verordening	5
2.2	Invulling en interpretatie	6
2.3	Nationale publiekrechtelijke regels.....	6
2.4	Private biologische regels	6
2.5	Controle op de regels.....	7
3	Invloed en inspraak.....	7
3.1	Organisatie vanuit het Ministerie van LNV	7
3.2	Organisatie vanuit de biologische sector	8
3.3	Hoe vindt raadpleging en uitwisseling van informatie plaats?	9
3.3.1	Verandering Europese publieke regels.....	9
3.3.2	Sector wenst interpretatie (of invulling)	10
3.3.3	Nationale publieke regels	10
3.3.4	Verandering van private regels	10
	Tot slot: Enkele belangrijke documenten	11

Inleiding

Voor veel mensen die werken in de biologische sector is de totstandkoming en aanpassing van regels voor biologische productie vaak onduidelijk. Onduidelijk is bijvoorbeeld wat nationaal en internationaal geregeld is, wat Skal mag doen en hoe ze zelf invloed kunnen uitoefenen op de regelgeving. Deze uitgebreide notitie heeft als doel om totstandkoming en aanpassing van regelgeving voor de biologische landbouw in Nederland te beschrijven. Daarbij wordt ook rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen. De nationale en internationale publieke en private regels die van belang zijn voor de Nederlandse praktijk worden beschreven. Er volgt een overzicht van instanties die het recht hebben om de regels te maken en te wijzigen. Ook staat er hoe de raadpleging in Nederland plaatsvindt en de partijen die daarbij een rol spelen. De notitie eindigt met een overzicht van belangrijke documenten en hun vindplaats op het internet.

Disclaimer

Het staat lezers vrij de inhoud van deze notitie te raadplegen, openbaar te maken of te bewerken ten behoeve van gebruik op een website of in andere media. Wel moet in al deze gevallen verwijzen naar dit document en Biologica als auteur van deze notitie noemen.

Biologica aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade die is ontstaan als gevolg van onjuistheid, onvolledigheid of onrechtmatigheid van de aangeboden informatie. U kunt aan wat in deze notitie staat beschreven geen rechten ontleen.

1 Wet- en regelgeving

1.1 Wet- en regelgeving in Nederland

1.1.1 Publiekrechtelijke Europese regels (zijn de Nederlandse regels)

Biologische productie in alle EU-lidstaten moet voldoen aan de Europese regels voor biologische productie. Die staan in Verordening (EEG) nr. 2092/91 van de Raad van 24 juni 1991 inzake de biologische produktiemethode en aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en levensmiddelen, bekend als Verordening 2092/91. De verordening bestaat uit een hoofdtekst en acht bijlagen en is onverkort en letterlijk in Nederland van toepassing. De verordening bepaalt wanneer je binnen de EU een plant, dier of een product daarvan als "biologisch" mag verkopen. Het ministerie van LNV houdt toezicht op de naleving van de regels en heeft deze taak gedelegeerd naar Stichting Skal. Vanaf 2009 wordt de genoemde verordening opgevolgd door een nieuwe verordening. Hoewel er ook een paar nieuwe regels instaan, zal deze nieuwe verordening niet tot een andere vorm van biologische landbouw in Europa leiden.

1.1.2 Invulling en interpretatie van publiekrechtelijke regels

De Europese Verordening is nog niet uitputtend. LNV heeft daarnaast regels erkend die Skal heeft opgesteld voor producten die wel onder de reikwijdte van de verordening vallen, maar waarvoor de EU (nog) geen normen heeft vastgesteld. Dat is bijvoorbeeld tot december 2007 nog zo bij verwerkte dierlijke producten, zoals kaas, karnemelk, vleeswaren en honing. Daarnaast zijn sommige Europese regels niet voldoende concreet voor de praktijk. In dat geval moet Skal de regels interpreteren om er mee te kunnen werken. Deze interpretaties staan in hoofdstuk 8 van de Skal-certificatiegrondslagen. Omdat Skal tot nu toe de enige uitvoerder is van de publiekrechtelijke taak om toezicht te houden op de uitvoering van de Europese verordening, wordt er in Nederland één interpretatie gehanteerd. Is een regel wel duidelijk, dan kan Skal nadere technische invulling vastleggen in haar interne werkinstructies voor inspecteurs.

1.1.3 Aanvullende publiekrechtelijke Nederlandse regels

Alle lidstaten van de EU, dus ook Nederland, mogen voor (dierlijke) biologische producten nationale regels vaststellen, die verder gaan dan de standaard van de EU-verordening. Dat doet het ministerie van LNV in principe niet, in tegenstelling tot ministeries in andere lidstaten. Tot nu toe heeft het ministerie van LNV éénmaal in de afgelopen 15 jaar nationale aanvullende regels erkend en wel voor de opfokregels voor leghennen. Als een land strengere regels stelt aan haar eigen biologische producten mogen biologische producten uit andere EU-landen in het land met strengere regels echter niet geweigerd worden.

1.1.4 Privaatrechtelijke regels

Er zijn veel biologische keurmerken die verder gaan dan de Europese verordening. Dit zijn privaatrechtelijke regels, regels waar de overheid niet als partij bij betrokken is. Het gaat om regels die strenger zijn dan de Europese regels, of die eisen stellen aan producten waarvoor de Europese regels niet gelden. Een voorbeeld: In de Europese verordening zijn geen indicatoren voor biodiversiteit opgenomen. Maar private regels van Biosuisse (CH) en Naturland (D) stellen dat een minimale hoeveelheid grond (5% of 7%) gebruikt moet worden voor bevordering van biodiversiteit, bijvoorbeeld via heggen en grasranden die als 'biocorridors' kunnen dienen. Een tweede voorbeeld: De transportduur voor dierentransport wordt gelimiteerd tot 4 of 8 uur danwel een maximum afstand door (Bioland (D), Naturland (D), Nature et Progrès (F)). Boeren, telers en verwerkers kiezen er zelf voor of ze aan aanvullende privaatrechtelijke regels willen voldoen.

Voordat de Europese verordening in 1991 van start ging golden in Nederland voor het EKO-keurmerk alleen maar privaatrechtelijke regels. Skal handhaaft nog enkele van die privaatrechtelijke regels, die zich uitstrekken over gebieden waar de Europese verordening niets over zegt. Honden- en kattenvoer; preparaten op basis van plantenextracten en behandelingsmiddelen voor snijbloemen. Daarnaast zie je dat sommige verwerkende ondernemingen extra eisen stellen aan de biologische producten die ze afnemen. Een voorbeeld daarvan is de Groene Weg, een slachterij met aangesloten slagerijen die extra eisen voor de huisvesting van dieren stelt.

Nederland heeft nog wel een privaat keurmerk voor producten uit de biologisch-dynamische ('bd') landbouw; Demeter. Demeterproducten voldoen aan de EU-Verordening voor biologische landbouw en verwerking. Maar Demeter gaat verder op een aantal gebieden. Zoals het gebruik van minimaal 60% biologische mest en dat diervoeder voor minimaal 80% van het eigen bd-bedrijf afkomstig moet zijn. Om kwaliteit te garanderen wordt een eigen certificeringssysteem onderhouden, waarvoor de Demeter Voorwaarden Commissie normen opstelt, op basis van de wereldwijd geldende voorwaarden van Demeter Internationaal. Een onafhankelijke Commissie kent certificaten toe op basis van controles, uitgevoerd door inspecteurs van erkende controle-organisaties op gebied van biologische productie.

Private regels met een eigen keurmerk kunnen bedrijven aanzetten tot het maken van een onderscheidend product. Maar ze kunnen in het Europese handelsverkeer ook een belemmering vormen. Overheden mogen biologische producten uit andere EU-landen niet weigeren, maar het staat elke handelaar, winkel of consument natuurlijk vrij om dat wel te doen. Zo weigeren sommige Britse detailhandelaren om biologische producten in het schap te leggen met een ander etiket dan dat van de eigen, vertrouwenwekkende Soil Association.

1.2 Relevante regelgeving die niet alleen voor biologische landbouw van belang is

Deze notitie gaat alleen over de regels die speciaal voor de biologische sector gelden. Maar biologische producenten en verwerkers moeten zich aan dezelfde regels houden die ook gelden voor alle andere producenten en verwerkers. Denk aan de Meststoffenwet, bouwvoorschriften, hygiëne-eisen, etc. Deze regels kunnen botsen met de bedrijfspraktijk die het best bij biologisch past. Een goed voorbeeld daarvan is de afschermplicht voor pluimvee, terwijl biologisch pluimvee toegang tot buitenuitloop moet hebben. In dit geval gaat de afschermplicht voor en is er ontheffing van biologische regels mogelijk. Ook niet-biologische private regels kunnen belangrijk zijn, zoals het IKB-keurmerk (Integrale Keten Beheersing), dat door veel supermarkten wordt geëist op dierlijke producten.

In veel algemene Europese verordeningen worden onderwerpen geregeld die voor de biologische sector uiterst relevant zijn. Een onderwerp als de introductie van GGO's in het milieu kent een eigen regeling. En voorwaarden voor toezicht (controle en certificering) in de biologische landbouw wordt geregeld via een kaderregeling voor de hele levensmiddelen- en diervoederindustrie (de OFFC Verordening 822/2004).

1.3 Internationale aspecten

De Nederlandse biologische productie vindt dus plaats binnen het bovengeschetst regelgevend kader, of dat nou wettelijke eisen zijn, of private regels. Naast het regelgevende kader hanteren veel bedrijven, landen en organisaties een principiële maatstaf. Bovendien is Nederland een land met veel export, dus zijn ook de eigen regels van importerende landen, of van specifieke afnemers daar, van belang. Daarom is het goed om een paar belangrijke regels te noemen.

1.3.1 IFOAM Basic Standards

Het principiële kader van de biologische landbouw is voor velen gevat in de IFOAM Basic Standards. IFOAM staat voor International Federation of Organic Agriculture Movements. De IFOAM is de wereldwijde koepel van biologische landbouworganisaties en -bedrijven. De IFOAM Basic Standards zijn normen voor normen. Het zijn ook private normen, maar wel heel gezaghebbende. Deze normen vormen voor Biologica de maatstaf waaraan andere maatregelen getoetst (zouden moeten) worden. Op de wettelijke situatie in Nederland hebben deze normen geen directe invloed.

1.3.2 Codex Alimentarius Commissie

De Codex Alimentarius Commissie is een VN-organisatie, ondergeschikt aan de Wereldgezondheidsorganisatie WHO en de Wereldlandbouworganisatie FAO. Zij stelt kwaliteitsnormen op voor levensmiddelen, ook voor biologische producten. De standaard voor biologische producten wordt vastgelegd in het Codex Comité voor Levensmiddelenetikettering (CCFL) dat jaarlijks in gastheerland Canada bijeen komt. Binnen de Wereldhandelsorganisatie is afgesproken dat de Codex-standaarden de basis zijn voor het internationaal handelsverkeer, of, anders gezegd, dat indien een product aan die standaard voldoet, een importerend land dat product niet mag weigeren. Omdat binnen de EU de regelgeving voor biologische landbouw centraal wordt vastgelegd, is de Europese Commissie de vertegenwoordiger van de EU in de onderhandelingen.

1.3.3 Nationale regelgeving in Derde Landen

Als Nederlandse producenten biologische producten exporteren naar landen buiten de EU, moeten zij vaak voldoen aan extra eisen. De regels in de V.S. en in Japan eisen bijvoorbeeld een eigen aparte accreditatie van de certificerende organisatie in Nederland. Voor export naar de VS heeft Control Union (voormalig Skal International) deze accreditatie en zal toezien op het voldoen aan de Amerikaanse productiestandaard van de 'National Organic Program' (NOP). Op termijn zal er hopelijk een afspraak gemaakt worden tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten om bij voorbaat elkaars productiestandaard te accepteren. Op dit moment is er echter nog te veel verschil van mening, o.a. over antibioticumgebruik in de veehouderij.

2 Wie maakt de regels en kan ze wijzigen?

2.1 Europese Verordening

De Europese regels, die volledig in Nederland van toepassing zijn, worden op initiatief van de Europese Commissie, die als enige dit initiatiefrecht heeft, **vastgesteld** door de Europese Raad. De Europese Raad kent verschillende samenstellingen, maar is in elk van deze samenstellingen bevoegd tot vaststellen van bepaalde wetgeving. Wetgeving op het gebied van biologische landbouw wordt vooral vastgesteld door de Landbouw- en Visserijraad (LVR). Een enkele keer, bijvoorbeeld als het over genetisch veranderde organismen gaat, kan de Raad in een andere samenstelling beslissingen nemen die belangrijk zijn voor de biologische landbouw. Het Europese Parlement heeft bij vaststelling van de regels voor de biologische landbouw in de meeste gevallen adviesrecht, ze mag niet meebeslissen. Alleen over zaken die met import van biologische producten te maken hebben, heeft ze medebeslissingsrecht.

De **uitvoering** van alle wetgeving ligt in handen van de Europese Commissie. Artikel 14 van de huidige Verordening roept een comité in het leven dat de Europese Commissie moet bijstaan in de uitvoering van de Verordening. In verschillende artikelen van de Verordening wordt verwezen naar dit Comité. Het Comité is een zogenaamd regelgevend Comité. Het betekent dat de Commissie in principe de goedkeuring nodig heeft van dit Comité voor zij bepaalde wetswijzigingen kan doorvoeren. Tenminste voor die onderwerpen waarvoor het Comité een bevoegdheid heeft. Het Comité komt regelmatig bij elkaar en heet daarom een Permanent Comité (Biologische Landbouw), ook wel genoemd "Article 14 Committee" of SCOF (Standing Committee on Organic Farming).

Het SCOF bestaat uit ambtenaren uit de lidstaten en wordt voorgezeten door de Europese Commissie, die ook het recht heeft de agenda van het SCOF vast te stellen. De bevoegdheid van het SCOF is feitelijk beperkt tot aanpassing van de bijlagen van de Verordening. In de bijlagen zijn onderwerpen geregeld als gedetailleerde productieregels, etikettering, toegelaten meststoffen, bestrijdingsmiddelen en toevoegingen. Het SCOF komt ongeveer 4 keer per jaar bij elkaar in Brussel voor meestal tweedaagse vergaderingen.

Als er iets in de Verordening moet worden veranderd waarvoor de Europese Commissie, bijgestaan door het SCOF géén bevoegdheid heeft, dan zal de Commissie het initiatief nemen voor een wetstekst en deze tekst voorstellen aan de Europese Raad. In de Landbouwwraad zijn de ministers van Landbouw van de lidstaten vertegenwoordigd. Voorbereiding van die vergadering vindt plaats in raads werkgroepen waarin ambtenaren zitten uit de lidstaten. Tijdens die voorbereiding wordt er al flink onderhandeld tussen Lidstaten.

Het ministerie van LNV is ervoor verantwoordelijk dat de Europese regels en wijzigingen goed in Nederland wordt ingevoerd. Maar ook vertegenwoordigt ze de Nederlandse stem in Brussel, zowel in het SCOF van de Europese Commissie als in de Landbouwwraad en haar werkgroepen. Binnen het Ministerie van LNV is het onderwerp biologische landbouw vooral belegd bij de beleidsdirectie Landbouw, Afdeling Economie en Structuur, Cluster Biologische Landbouw. Voorstellen voor wijzigingen van de Europese biologische regels kunnen op deze afdeling worden ingediend. Dit cluster heeft op dit moment (begin 2007) drie medewerkers, van wie één de coördinatie heeft als sectormanager biologische landbouw.

In de nieuwe verordening vindt er een verschuiving plaats van de instanties waar je moet aankloppen als je de regels wilt aanpassen. Bijvoorbeeld dierlijke productieregels worden momenteel in de bijlagen geregeld. Vanaf 2009 staan veel van die regels in de hoofdtekst. Dat betekent dat besluitvorming over die regels via de Landbouwwraad moet verlopen. Dat proces heeft meer een politiek karakter dan aanpassingen die de Commissie samen met het SCOF doorvoert. Aan de andere kant wordt de aanpassing van de regels in bijzondere omstandigheden (de flexibiliteitsregels) in de toekomst aan de Commissie, bijgestaan door het SCOF, overgelaten.

2.2 Invulling en interpretatie

Naast regels veranderen kunnen Europese publieke regels verder ingevuld en geïnterpreteerd worden, omdat ze anders niet werkbaar zijn. Het Skalbestuur heeft het recht om te interpreteren, waarbij ze met LNV en de sector afstemt. Invulling gebeurt in nauwer overleg met LNV. Zolang LNV Skal blijft aanwijzen als uitvoerder van de Europese Verordening kan een dergelijke afstemming gehandhaafd blijven met een interpretatie voor heel Nederland. Ook na 2010, als een nieuwe Europese richtlijn wordt ingevoerd die in Europa vrij verkeer van diensten moet regelen.

2.3 Nationale publiekrechtelijke regels

De wettelijke Europese regels uit de verordening kunnen theoretisch nationaal worden aangevuld door het ministerie van LNV. LNV overlegt met Skal en de biologische sector. Maar dat is in het bestaan van de Europese verordening nog maar 1 keer gebeurd in Nederland.

2.4 Private biologische regels

Over de bestaande private biologische regels beslist het Skalbestuur zelfstandig, in overleg met de sector. Tot op heden gaat dat over honden- en kattenvoer, preparaten en behandeling van snijbloemen.

In Nederland kan men ook nieuwe private regels opstellen, bijvoorbeeld omdat de sector strengere regels wenst of voor een ander product dan Europa voorschrijft. Bijvoorbeeld sociale productienormen of duidelijke regels voor biodiversiteit. Skal kan deze nieuwe regels certificeren en controleren, maar dat is geen verplichting. Het mag ook een andere certificeerder zijn. In dat laatste geval zal er geen EKO-keurmerk kunnen worden toegekend, dat keurmerk is eigendom van Skal.

2.5 Controle op de regels

Skal heeft van het ministerie van LNV als enige organisatie de bevoegdheid gekregen om toezicht uit te oefenen op de naleving van de Europese verordening 2092/91 en de nationaalrechtelijke aanvullingen. Toezicht bestaat uit inspectie en certificering. Inspectie kent verschillende vormen: bedrijfsbezoeken, monsternames van grond, gewas of producten en administratieve beoordelingen. Als het productieproces volledig aan de wetgeving voldoet, vindt certificatie plaats. Skal verstrekt dan aan de ondernemer een bewijsstuk, het certificaat. Deze kan het certificaat aan de afnemers van de producten laten zien zodat die weten dat het om door Skal gecertificeerde biologische productie gaat. Voor de bedrijfsbezoeken en inspectiewerkzaamheden kan Skal ondernemingen inhuren, zoals Control Union en Blik. Deze ondernemingen inspecteren bedrijven op basis van door Skal opgestelde inspectieprotocollen. Het toekennen van het certificaat is echter iets wat alleen Skal kan doen.

Skal is voor haar certificeringswerkzaamheden geaccrediteerd door de Raad van Accreditatie onder de norm EN 45011 en staat daarmee onder toezicht van deze Raad. De Raad voor Accreditatie beoordeelt het managementsysteem en de technische competentie van Skal. Daarnaast houdt de Raad voor Accreditatie toezicht om de onpartijdigheid en deskundigheid van Skal te garanderen. De Raad heeft Skal geaccrediteerd voor zowel certificering volgens de Europese regels als voor certificering volgens de privaatrechtelijke Skal-normen.

Het kan voorkomen dat ondernemers afwijken van de gestelde regels. Afhankelijk van de mate van overtreding neemt Skal maatregelen. Overtredingen kunnen leiden tot herinspecties, boetes, intrekken van certificaten, beëindigen van de aansluiting bij Skal of zelfs gerechtelijke vervolging. Skal onderscheidt drie categorieën van overtredingen: licht, ernstig en fataal. In beginsel kan een aangeslotene schriftelijk en binnen 6 weken tegen een beslissing van Skal bezwaar maken. Indien Skal het bezwaar afwijst, kan men hiertegen in beroep gaan.

De kosten van inspectie en certificatie worden opgebracht door de aangesloten ondernemers. De bijdrage is voor een belangrijk deel gebaseerd op de werkelijke kosten maar voor de grote verwerkende bedrijven geldt ook het principe dat naarmate men meer biologisch produceert men ook meer bijdraagt. De bijdrage die ondernemers moeten betalen bestaat uit een éénmalige aansluitingsbijdrage en een jaarlijkse vaste bijdrage. Daarnaast kennen verwerkende bedrijven een jaarlijkse variabele bijdrage en kunnen kosten voor bijzondere verrichtingen in rekening worden gebracht. Het ministerie van LNV vergoedt de vaste bijdrage voor landbouwbedrijven gedurende de periode 2006 t/m 2010.

3 Invloed en inspraak

3.1 Organisatie vanuit het Ministerie van LNV

Al jaren geleden heeft het Ministerie van LNV de sector betrokken bij de Nederlandse positiebepaling in Brussel. Daartoe werd de 'Werkgroep Wetgeving Biologische Landbouw' opgericht, waarin Skal, HPA, LNV, VBP, Landbouwschap en de voorlopers van Biologica zitting hadden. In 2002 is deze situatie veranderd en zijn er door en met instemming van LNV twee nieuwe groepen gecreëerd: het Overlegorgaan Biologische Regelgeving en de Technische Werkgroep.

- Het Overlegorgaan Biologische Regelgeving (OBR)

Het OBR is een onafhankelijke adviesgroep, opgericht door Biologica met instemming van het ministerie van LNV. De landbouwsector is vertegenwoordigd door LTO, HPA (Hoofdproductschap Akkerbouw) en PVE (Productschappen Vee, Vlees en eieren). De voedings- en handelssector door de VBP en het CBL (Centraal Bureau Levensmiddelenhandel). Stichting Natuur en Milieu vertegenwoordigt (als enige) de maatschappelijke organisaties. Ook Biologica als ketenorganisatie voor de hele biologische sector is lid. De leden spreken namens hun biologische achterban.

Het OBR adviseert Skal en LNV over regelgeving die van toepassing is op biologische producten die in Nederland worden geproduceerd, verwerkt en/of verhandeld. Derhalve buigt het zich over relevante publiek- en privaatrechtelijke regelgeving. De publiekrechtelijke regelgeving betreft de Europese verordening EEG 2092/91, de implementatie daarvan en de aanvullingen en interpretaties die de Nederlandse overheid daarop toepast. Dit is van toepassing op alle producten in Nederland die het predikaat 'biologisch' of een Europese equivalent dragen. De privaatrechtelijke regelgeving betreft normen die de Stichting Skal stelt aanvullend op EEG 2092/91 en zijn van toepassing op producten in Nederland die het 'EKO' keurmerk dragen.

Het OBR richt zich op algemene standpunten. Het geeft advies over gewenste regelgeving die ontbreekt, ongewenste bestaande regelgeving en interpretaties van onduidelijke of algemeen geformuleerde regelgeving. Het OBR kan tevens aangeven als een onderwerp door de sector als prioriteit wordt beschouwd. Het OBR zal de technisch (-juridische) uitwerking van zijn standpunten overdragen aan de daartoe meest geëigende partij. In veel gevallen zal dit de technische werkgroep biologische wetgeving (voortaan technische werkgroep) zijn, andere partijen zijn mogelijk. Het OBR vergadert alleen als er behoefte is aan haar mening.

- De Technische Werkgroep

Het centrale orgaan bij uitwisseling van informatie over voorstellen vanuit en naar Brussel is de Technische werkgroep (TW). De TW is ingesteld door LNV en werkt voor LNV. De TW heeft zelf geen standpunt en kan geen regels veranderen. Ze is vooral voor uitwerking en bespreking van technisch-juridische zaken. Maar ze is wel belangrijk voor wijziging van Europese en nationale publieke regels! In de TW zijn Skal, LNV, Biologica, de Vakgroep, de VBP en de Productschappen (via de HPA) vertegenwoordigd. Ze vormt de schakel tussen de Europese vergaderingen en de Nederlandse sector. De internationale agenda wordt besproken en de leden kunnen informatie aandragen, commentaar leveren of een onderwerp verder uitzoeken. De TW bespreekt ook problemen en verzoeken over regelgeving die op nationaal niveau opgelost kunnen worden. Voorzitter is het ministerie van LNV. De TW komt ongeveer 6x per jaar bij elkaar.

3.2 Organisatie vanuit de biologische sector

LNV betreft de biologische sector graag bij de aanpassingen van de regelgeving. Dat doet ze door allerlei partijen die betrokken zijn bij de biologische sector om hun mening te vragen. Biologica speelt een centrale rol in de raadpleging van de sector. Via groepen waarin biologische telers, handelaren en verwerkers, maar ook koepelorganisaties en maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd, wordt de sector bij regelgevingszaken betrokken. Welke groepen betreft Biologica bij het formuleren van een mening van de sector?

- Productwerkgroepen (PWG's) en Themawerkgroepen (TWG's)

Deze groepen spelen een grote rol bij onderzoeksansturing. Maar ook voor raadpleging bij regelgeving hebben deze groepen een taak. In deze groepen is de hele keten vertegenwoordigd: het bedrijfsleven, brancheverenigingen, adviseurs en zo mogelijk de maatschappelijke organisaties. Er zijn acht PWG's: (1) boomteelt, (2) fruitteelt, (3) glasgroente, (4) akkerbouw en vollegrondsgroente, (5) sierteelt, (6) varkensvlees, (7) zuivel en rundvlees, (8) pluimveevlees en eieren. De PWG's vertegenwoordigen vooral de

sectorale belangen, zoals de naam al aangeeft. De twee TWG's: (1) bodemvruchtbaarheid en (2) uitgangsmateriaal en plantaardige veredeling vertegenwoordigen cruciale en intersectorale biologische thema's.

- Vakgroep Biologische Landbouw van LTO en Biologica (De Vakgroep)

In de Vakgroep hebben de biologische boeren en tuinders die lid zijn van LTO-Nederland en van de Federatie Biologische Boeren (FBB) van Biologica zich gebundeld. Het FBB is het samenwerkingsverband tussen de Nederlandse Vereniging voor de Ekologische Landbouw (NVEL) en de Vereniging van Biologisch-Dynamische Boeren (VBDB); De Vakgroep vertegenwoordigt heel nadrukkelijk boerenbelangen die sectoroverkoepelend zijn. Bijvoorbeeld het gebruik van biologische mest in de landbouw.

- De Vereniging van Biologische Productie- en handelsbedrijven (VBP)

De VBP leden vertegenwoordigen alle onderdelen van de biologische handels- en verwerkingsketen. De VBP houdt zich bezig met regels die speciaal voor de verwerking en handel van belang zijn. Voor consumentenproducten maar ook diervoeders.

Biologica begeleidt de PWG's, de TWG's en de Vakgroep en werkt nauw samen met de VBP. Ook is Biologica lid van het OBR en de Technische Werkgroep.

Internationaal heeft de sector ook een stem. Een belangrijke rol in het beïnvloeden van de standpunten in Brussel zijn de IFOAM EU groep, de Copa Cogeca en het EOCC. De IFOAM EU groep vormt een regionale afdeling van IFOAM. Binnen de IFOAM EU groep werken biologische certificeerders, belangenbehartigers en verwerkers uit de lidstaten samen. Biologica vertegenwoordigt Nederland in het bestuur van de IFOAM EU groep. De IFOAM EU groep wordt door de Europese Commissie informeel geraadpleegd. Copa Cogeca is een Europese lobbyorganisatie, waarin de landelijke agrarische brancheorganisaties en coöperaties verenigd zijn. Ze heeft een biologische afdeling. De Vakgroep neemt deel in Copa Cogeca. Het EOCC (European Organic Certifiers Council) is een platform van Europese biocertificeringsorganisaties. In het platform wisselt men informatie uit over inspecties, interpretaties van wetgeving en ook over incidenten, bijvoorbeeld met gewasbeschermingsmiddelen. Het EOCC behartigt de belangen van de certificeringsorganisaties in Europees verband. Skal is de coördinator van het EOCC-platform.

3.3 Hoe vindt raadpleging en uitwisseling van informatie plaats?

3.3.1 Verandering Europese publieke regels

Er zijn twee situaties die zich in de praktijk vaak voordoen. De eerste is dat de sector zelf een verandering wenst. Dat kan een wijziging van de regels of een meer werkbaar interpretatie zijn. De tweede is dat er vanuit Brussel voorstellen tot wijziging komen.

3.3.1.1 Sector wil publieke regels veranderen

Als de sector een aanpassing wenst, moet ze zelf aan de slag. De sector (PWG, TWG, Vakgroep, VBP) formuleert het economische en het maatschappelijke belang van een wijziging van regels. Ook doet ze een beargumenteerd voorstel. Een voorstel wordt eerst in de TW besproken. Ook kunnen andere ministeries er hun zegje over doen (bv. als arbeidsomstandigheden of volksgezondheid in het geding zijn). De TW vraagt praktijkkennis en advies van degene die het meest betrokken is bij dit onderwerp. LNV raadpleegt soms ook de PWG of TWG rechtstreeks. Als LNV draagkracht van de hele biologische sector belangrijk vindt, kan ze vragen een onderwerp bij het OBR in te dienen.

Een voorstel dat LNV bij Brussel indient, wordt door alle lidstaten besproken en kan behoorlijk wijzigen voor het aanvaard wordt. Alle stukken die ingediend worden, worden vertaald in twintig talen, en bovendien komen de Europese comités niet heel vaak bij elkaar. Kortom, het kost zo een of anderhalf jaar voor een voorstel wordt behandeld. Daarna kan het nog drie jaar duren voor een voorstel echt wordt afgehandeld.

3.3.1.2 Verandering van publieke regels komt van anderen

Net zoals de Nederlandse sector wensen heeft, zo hebben ook biologische sectoren in andere landen wensen. Deze worden in de SCOF of de raads werkgroepen ingebracht. Voorafgaand aan deze vergadering roept LNV de TW bijeen om de punten op de agenda te bespreken. Als er punten van groot belang voor Nederland bij zijn, dan wordt, via Biologica, de betreffende PWG's om een reactie gevraagd. De PWG kunnen tegenargumenten verzamelen of wijzigingsvoorstellen suggereren. De TW kan ook het OBR vragen een mening te geven over het voorliggende voorstel. Alle informatie wordt teruggekoppeld naar LNV. Naast deze formele weg kan de IFOAM EU hier de rol spelen van lobbyist in het Brussels, net als Copa Cogeca.

In 2007 en 2008 zal het SCOF zich vooral bezighouden met de invulling van de bijlagen of implementatieregels van de nieuwe verordening. Huidige wensen van de sector zullen in dit proces worden meegenomen. Wijziging van de hoofdtekst zullen, nu er net een nieuwe tekst is, niet met grote voortvarendheid worden aangepakt. Het is waarschijnlijk dat in de komende anderhalf jaar lidstaten, net als Nederland, de vaststelling van de implementatieregels aangrijpen om in onderhandeling te treden. Dat kan voordelig zijn om in een vroeg stadium allianties te zoeken met organisaties in lidstaten die dezelfde wensen hebben.

Het overleg in Brussel kan uiteindelijk tot een aanpassing van de regels leiden. Het is echter ook mogelijk dat de partijen niet tot overeenstemming komen. Dan verandert er niets. Als het SCOF of de Landbouwrap een besluit neemt over nieuwe regels moet Skal deze vervolgens opnemen in haar normen voor certificering (of LNV moet zorgen voor een adequate implementatie).

3.3.2 Sector wenst interpretatie (of invulling)

Skal kan de Europese normen interpreteren, als ze onduidelijk zijn. Hiervoor moet de PWG haar wensen neerleggen bij het Skalbestuur. Die wensen worden met een Skal certificeerder vooroverlegt om te kijken of ze controleerbaar zijn. Als het Skalbestuur instemt wordt er een nieuwe interpretatie vastgesteld. Als het bestuur de materie te ingewikkeld vindt, kan zij het indienen bij de Technische Werkgroep of rechtstreeks bij het OBR. Voor alle onderwerpen die nieuw zijn in de aanstaande verordening zoals wijnbereiding, aquacultuur en zeewier kunnen mogelijk nieuwe interpretaties nodig zijn.

3.3.3 Nationale publieke regels

Wat nu als de regels niet in Brussel aangepast kunnen worden? Bijvoorbeeld omdat op voorhand duidelijk wordt dat er geen draagvlak bij andere lidstaten is om de regels aan te passen. Dan kan er niet zoveel meer gebeuren. Alleen in uitzonderingsgevallen zal LNV zelfstandig op nationaal niveau een regel voor de biologische landbouw opstellen. Om op Europees niveau iets te bereiken is gezamenlijk optrekken met andere lidstaten en internationale lobby van de IFOAM EU groep, de Copa Cogeca en de EOCC belangrijk.

3.3.4 Verandering van private regels

Aanpassing van de huidige private regels die Skal nog handhaaft zal in grote lijnen hetzelfde verlopen als bij interpretatie van de publieke regels. De ontwikkeling en aanpassing van nieuwe private regels hangt af van degene die de regels gaat ontwikkelen. Het OBR geeft wel, als stem van de biologische sector, een duidelijke mening over de wenselijkheid van nieuwe private normen. En bij aanpassing van private regels kan Skal een rol spelen, indien zij ook degene is die het certificatieprogramma beheert.

Tot slot: Enkele belangrijke documenten

Verordening (EEG) n r. 2092/91 van de Raad van 24 juni 1991 inzake de biologische produktiemethode en aanduidingen dienaangaande op landbouwprodukten en levensmiddelen, voor de laatste versie, zie [hier](#) voor de geconsolideerde versie en [hier](#) voor een weergave van Skal, in een vriendelijker vorm. Ook de bijlagen staan op de Skal-website.

Skal Certificatiegrondslagen zijn een bundeling van alle eisen die door Skal worden gehanteerd als grondslag voor certificatie van een bepaald product of voortbrengingsproces. Tevens zijn in de Certificatiegrondslagen de interpretaties opgenomen van de eisen, indien deze voor meerdere uitleg vatbaar zijn. Hierbij de [link](#) naar het document.

Skal Normen is een document dat eisen bevat over de biologische productiemethode voor zover Verordening (EEG) Nr. 2092/91 daar (nog) niet in voorziet. Ze zijn uitsluitend van toepassing op:

1. Bepalingen in Verordening (EEG) Nr. 2092/91 waarvoor afwijkingen/ontheffingen mogelijk zijn;
2. De productie van diersoorten waarvoor geen nadere productievoorschriften zijn vastgelegd in Bijlage I van Verordening (EEG) Nr. 2092/91;
3. De bereiding en aanduiding van wijn, vruchtenwijn en levensmiddelen die voornamelijk bereid zijn uit één of meer ingrediënten van dierlijke oorsprong;
4. De bereiding en aanduiding van producten die niet vallen onder de werkingssfeer van Verordening (EEG) Nr. 2092/91 en het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische productiemethode. De link staat [hier](#).

Demeter Normen voor de BD-landbouw zijn [hier](#) te vinden.

IFOAM uitgangspunten voor de biologische landbouw zijn te vinden op www.ifoam.org

MBI, 12 juni 2007